USAID | УКРАЇНА
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

UAEITI Extractive Industries Transparency Initiative

ЗВІТ ПРО ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИДОБУВНИХ ГАЛУЗЕЙ ЗА 2013 РІК НА ОСНОВІ ОТРИМАНИХ ДАНИХ ПО РЕГІОНУ ІЗ ЗВІТУ ІПВГ ЗА 2013 РІК

ІБСЕД ІНСТИТУТ БЮДЖЕТУ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

BRIT

ЗМІСТ

1. Паливно-енергетичний комплекс
2. Регіональний сектор видобутку вуглеводнів
3. Проблеми регіонального сектору видобутку вуглеводнів
4. Пропозиції до по можливостях використання отриманих ресурсів з регіональною прив’язкою

Перелік посилань

1. Паливно-енергетичний комплекс

Паливно-енергетичний комплекс (ПЕК) Івано-Франківської області включає 14 провідних підприємств, які забезпечують видобуток, транспортування і переробку нафти та газу, виробництво та розподіл електроенергії.

В області забезпечується майже 3,4% виробництва електроенергії, 10,9% видобутку нафти та 2,3% газу [*1-2*]. Кількість вуглеводнів вказана без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим

На території області обліковується 340 родовищ (в тому числі 53 об'єкти обліку комплексних родовищ) з 25 видів різноманітних корисних копалин, з яких 161 родовище (в тому числі 42 об'єкта обліку) розробляється.

Сировинна база області складається з корисних копалин паливно-енергетичного напрямку (газ, нафта, конденсат, торф) - 34,6%, 47,8% - сировина для виробництва будівельних матеріалів, 12,3% - підземні води, 4,4% - гірничо-хімічні корисні копалини (сіль кам'яна, сіль калійна, сіль магнієва, карбонатна сировина для вапнування кислих ґрунтів, карбонатна сировина для цукрової промисловості, сірка), 0,88% - гірничорудні корисні копалини (Рис. 1).

У межах області відомо 42 родовища вуглеводнів, з яких промисловістю освоєно - 31 родовище – таблиця 1.

Видобуток нафти і газу в Івано-Франківській області зосереджений переважно в Долинському та Надвірнянському нафтопромислових районах. Основні обсяги видобутку припадають на нафтогазовидобувні управління «Долинанафтогаз» та «Надвірнанафтогаз», які на правах структурних одиниць входять у ПАТ «Укрнафта». До найголовніших родовищ нафти, внесених у реєстр Державного балансу запасів корисних копалин України, віднесені Долинське, Північно-Долинське, Струтинське, Битків-Бабченське (Рис. 2).

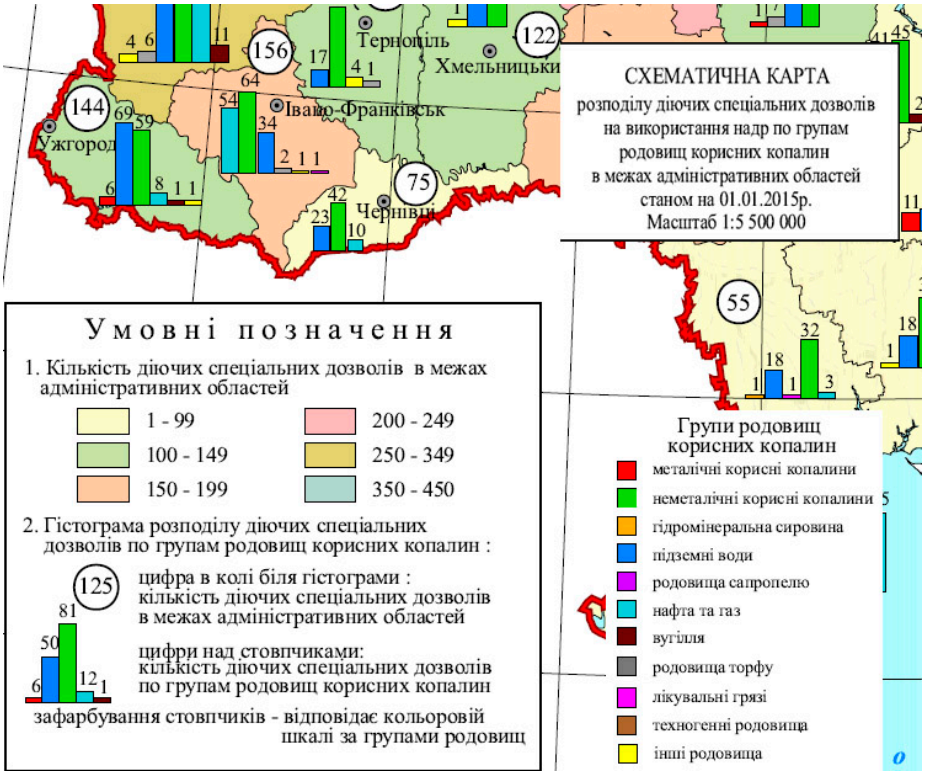

Рисунок 1 – Розподіл та кількість діючих спеціальних дозволів станом на початок 2015р.

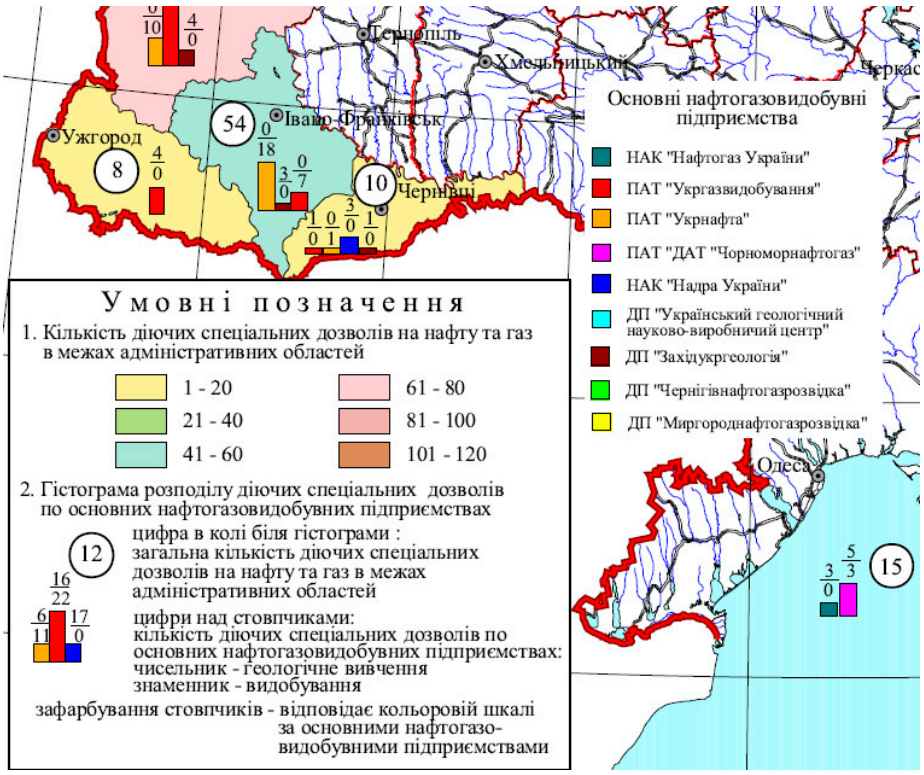

Рисунок 2 – Розподіл діючих спеціальних дозволів виданим основним нафтогазовидобувним підприємствам станом на початок 2015р.

Таблиця 1 - Перелік найбільших родовищ нафти та газу в Україні, на яких здійснювалась господарська діяльність з видобування

Назва родовища (компанія)	**Початок розробки**	**Тип родовища**	**Нафтогазоносний регіон (область)**	**Дані про розвідані запаси (початкові категорій А+В+С1)**
Долинське (Укрнафта)	1950	Нафтове	Івано-Франківська область	Нафта - 38 320 тис. т; Розчинений газ - 12 963 млн м3.
Лопушнянське (Укрнафта)	1984	Нафтове	Західний (Чернівецька область)	Нафта - 6 401 тис. т; Розчинений газ - 1 162 млн м3.
Битків-Бабченське (Укркарпатойл ЛТД)	1889	Нафтогазо-конденсатне	Івано-Франківська	Нафта - 12 442 тис. т; Розчинений газ 9 490 млн м3; Природний газ - 46 431 млн м3; Газовий конденсат - 1 829 тис. т.
Бориславське (Укрнафта)	1853	Нафтогазо-конденсатне	Західний (Львівська)	Нафта - 39 292 тис. т; Розчинений газ 16 112 млн м3; Природний газ - 1 083 млн м3; Газовий конденсат - 88 тис. т.
Яблунівське (Укргазвидобування)	1980	Газове	Івано-Франківська	2 640 млн м3.

2. Регіональний сектор видобутку вуглеводнів

Регіональний сектор видобутку вуглеводнів (РСВВ) функціонує як складова частина паливно-енергетичного комплексу (ПЕК) Івано-Франківщини.

В документі «Стратегія розвитку на період 2020 року», затвердженому рішенням XXXII сесії Івано-Франківської обласної ради від 17.10.2014 р. № 1401-32/2014, констатовано, що в «… межах області відомо 42 родовища вуглеводнів, з яких промисловістю освоєно 31 родовище. Видобуток нафти і газу в області зосереджений переважно у Долинському та Надвірнянському нафтопромислових районах. Основні обсяги видобутку припадають на нафтогазовидобувні управління «Долинанафтогаз» та «Надвірнанафтогаз», які

на правах структурних одиниць входять у ПАТ «Укрнафта». До найголовніших родовищ нафти, внесених у реєстр Державного балансу запасів корисних копалин України, віднесені Долинське, Північно-Долинське, Струтинське, Битків-Бабченське» [3].

РСВВ, видобуваючи нафту, газ, газоконденсат і нафтогазоконденсат, забезпечує ≈ **11%** видобутку нафти і ≈ **2,3%** природного газу України – таблиці 2 та 3.

Таблиця 2 – Видобуток вуглеводнів в Україні (2013 рік)

Вуглеводні	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Вер	Жов	Лис	Гру	2013
Нафта сира, у т.ч. нафта, одержана з мінералів бітумінозних, тис.т	184	166	186	179	188	180	188	185	176	175	176	178	2161
Газовий конденсат природний, одержаний з родовищ газу природного, тис.т	74,7	65,2	74	70,4	71,3	65,3	66,7	65,2	63,5	66,1	64,8	64,7	811,9
Газ природний скраплений або в газоподібному стані, млн.м^3	1688	1528	1689	1631	1677	1631	1684	1673	1605	1652	1621	1697	19776

Таблиця 3 – Видобуток вуглеводнів в Івано-Франківській області (2013 рік)

Вуглеводні	Січ	Лют	Бер	Кві	Тра	Чер	Лип	Сер	Вер	Жов	Лис	Гру	2013
Нафта сира, тис.т	33,2	29,9	33,3	32,1	33,1	32,0	33,1	32,9	31,6	31,1	32,5	33,4	388
Газ природний, млн.м^3	11,3	10,3	11,3	10,8	10,9	10,8	10,8	10,8	10,3	10,2	10,1	10,5	128
Газ нафтовий попутний, одержаний з нафтових родовищ, млн.м^3	15,2	14,0	14,8	14,8	15,4	14,8	15,3	14,6	14,6	15,0	15,0	14,9	178

Головним продуцентом нафти в Україні виступає ПАТ «Укрнафта» (50% + 1 акція компанії належить державній НАК «Нафтогаз України»), частка якого становить близько 90% від загального видобутку. При цьому, ПАТ «Укрнафта» володіє шістьма регіональними виробничими підрозділами, серед яких у нашій області – НГВУ (нафтогазовидобувні управління) «Долинанафтогаз» і «Надвірнанафтогаз». Проте, загальний потенціал нафтогазопромислового комплексу Прикарпаття формують ще й такі підприємства, як ТОВ «Укрнафтогазінвест», СП «Нафтогазова компанія «Дельта», Надвірнянська філія «Укркарпатойл ЛТД», Долинський газопереробний завод, ПАТ «Івано-Франківськгаз», Прикарпатське УБР, НДІ ПІ «Укрнафта» і кілька десятків приватних малих і середніх підприємств сателітного характеру.

На всіх підприємствах нафтової, газової та нафтопереробної промисловості області зайнято понад 7 тис. осіб, що складає майже 15% кількості працюючих

у промисловості. Ступінь освоєння початкових сумарних видобувних ресурсів вуглеводнів у Західному РСВВ (Рис. 1) дорівнює 45%.

Рисунок 3 - Структура регіонального сектору видобутку вуглеводнів

На думку вітчизняних експертів значним резервом вуглеводневої сировини як в Україні, так і в РСВВ є залишкові нафта і конденсат родовищ тривалої експлуатації. Зокрема, коефіцієнт вилучення нафти в Західному РСВВ складає 16,5%. За умови використання сучасних технологій і техніки нафтовидобування очікуваний коефіцієнт нафтовилучення родовищ України становитиме близько 35,2%, в тому числі Західного РСВВ – 25,5%. Тільки це дозволяє оцінити ресурси залишкової нафти на відомих нафтових родовищах РСВВ в обсязі понад 500 млн м^3 [*4*].

На рисунках 4-5 наведені порівняльні відомості щодо видобутку вуглеводнів в Івано-Франківській області в 2013 році.

На рисунку 6 наведено ділянки надр, на які видано спецдозволи станом на 2016р, тож вказано види корисних копалин що видобуваються.

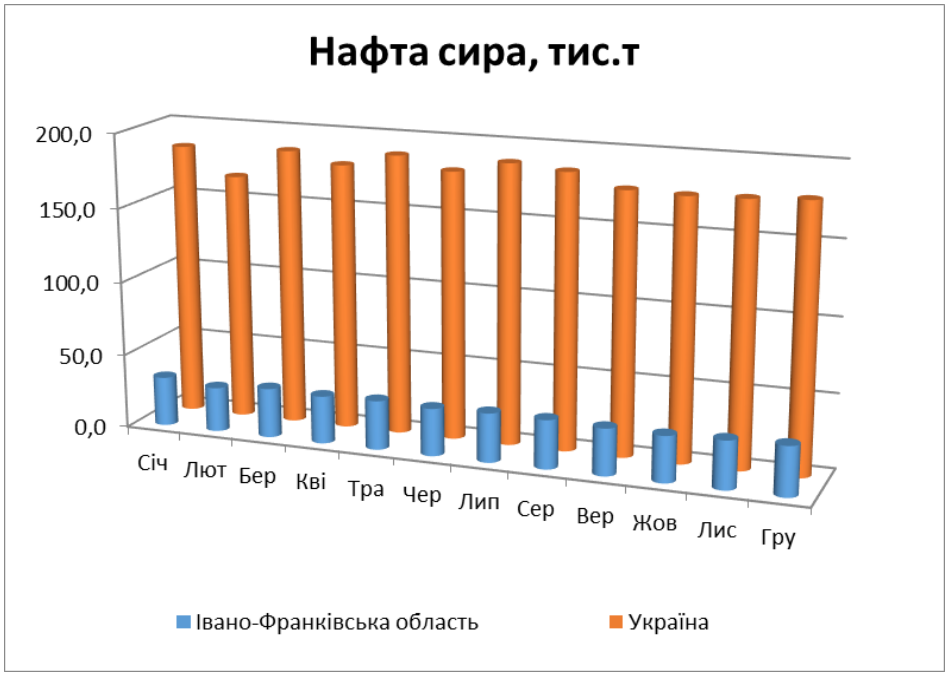

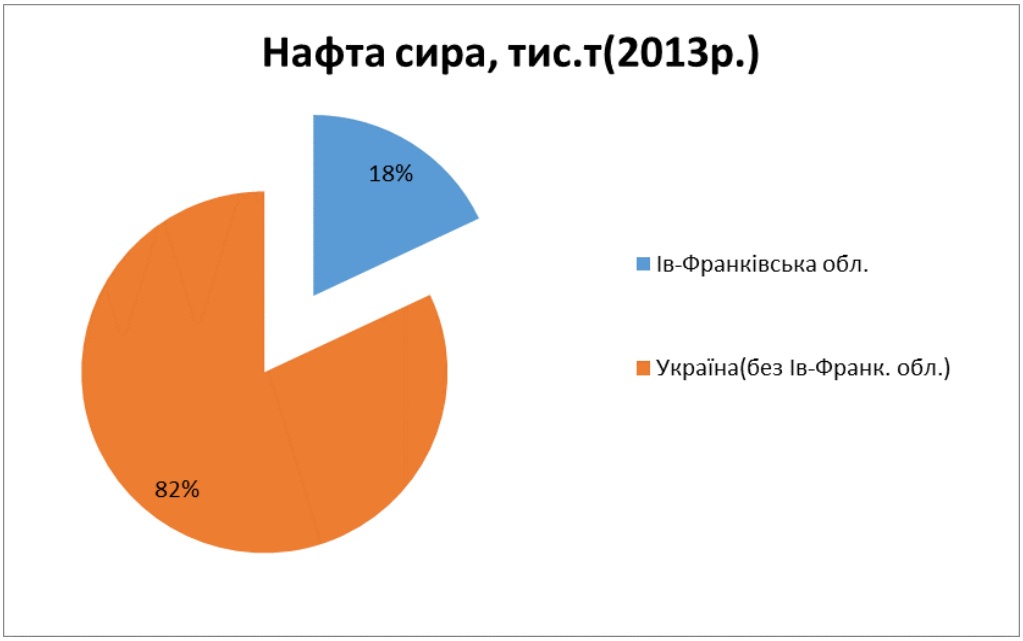

Рисунок 4 – Обсяги видобування нафти у 2013 році

Рисунок 5 – Обсяги видобування природного газу в 2013 році

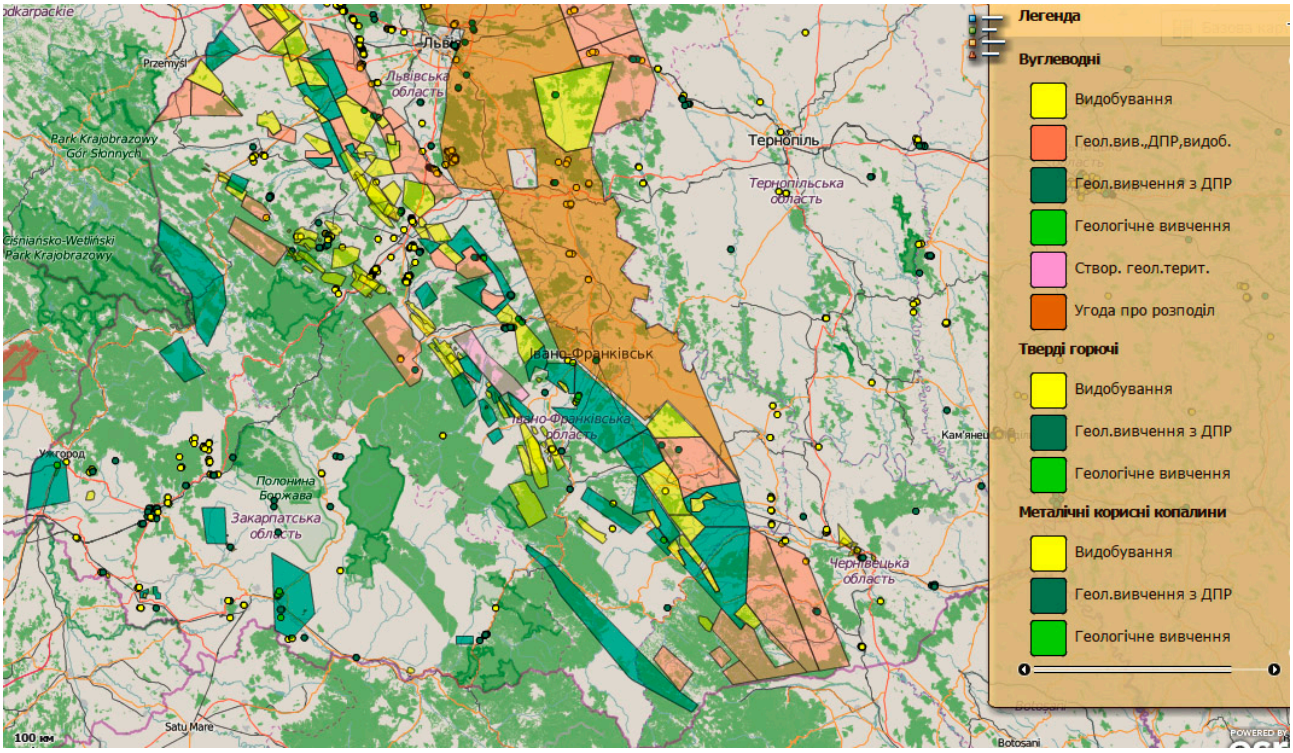

Рисунок 6 – Ділянки надр, на які видано спецдозволи станом на 2016р.

Залишкова частка запасів нафти від початку експлуатації у Західному РСВВ складає 78%, а питома вага видобувних залишкових запасів – 4%, що, на думку проф. Я. С. Витвицького (ІФНТУНГ) свідчить про незаперечну доцільність і необхідність підвищення ефективності та збільшення обсягів робіт з інтенсифікації видобутку нафти і газу. Адже саме такі рішення приведуть до підвищення рівня видобутку в старих, підготовлених і облаштованих площах

нафтових районів, а підвищення рівня вилучення нафти на старих родовищах тільки на 1% є рівноцінним відкриттю цілком нового родовища з потенціалом видобутку понад 10 млн. т. нафти.

В зв'язку з останнім викликає здивування присутність в базовому сценарії розвитку регіону («Стратегія-2020») ствердження «Знизяться обсяги видобування сирої нафти і супутнього газу на Надвірнянському і Долинському родовищах через поступове їх вичерпування, технологічну складність і здорожчання видобутку» [3] та відсутність будь-яких стратегічно орієнтованих пропозицій із уникнення цього «сценарію» з використанням будь-яких існуючих можливостей і переваг нафтогазового потенціалу Західного регіону.

І це при тому, що саме ці можливості (за належного техніко-економічного обґрунтування та проведення екологічних, економічних і соціальних експертиз) можуть бути реалізовані шляхом системного удосконалення процесів розробки родовищ нафти і газу, впровадження технологій підтримання пластового тиску, вилучення залишкової нафти із обводнених нафтових і сконденсованих вуглеводнів – із виснажених газоконденсатних родовищ, залучення в розробку нафти із слабодренованих і застійних зон із початковою нафтонасиченістю, оптимізацією систем розміщення свердловин на площі родовищ тощо.

3. Проблеми регіонального сектору видобутку вуглеводнів

Окрім завдань і можливостей техніко-технологічного характеру в РСВВ присутні і завдання організаційно-економічного напрямку. Так, дуже нагальним і важливим завданням слід вважати розробку нового механізму оподаткування галузі з досягненням максимального балансу інтересів держави і надрокористувачів за умови збереження у останніх економічних мотивацій. Адже, саме рентні платежі за видобуті нафту і природний газ становлять левову частку податкових зобов'язань нафтогазовидобувних підприємств, а існуюча система оподаткування не враховує індивідуальні рентні характеристики родовищ і створює нерівні конкурентні умови для нафтогазовидобувних підприємств.

Адже, якщо продемонструвати структуру надходжень ресурсних, рентних та інших платежів до загального фонду державного бюджету (ДБ) по Івано-Франківській області (Рис. 7) за 2013 рік, де:

1 - збір за спеціальне використання лісових ресурсів

2 - збір за спеціальне використання води
3 - плата за користування надрами
4 - рентна плата за нафту, природний газ і газовий конденсат, що видобувається в Україні
5 - інші надходження,

то стає очевидним, що розподіл рентної плати може і повинен бути переглянутим з врахуванням потреб регіону і РСВВ.

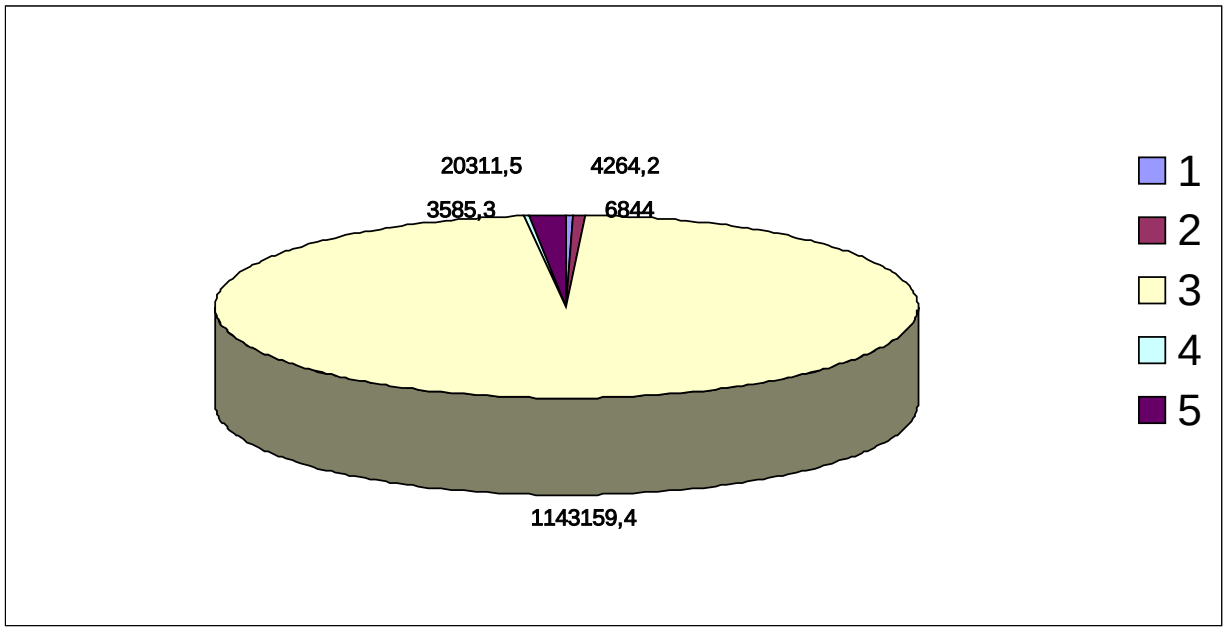

Рисунок 7 - Розподіл ресурсних, рентних та інших платежів до загального фонду державного бюджету по Івано-Франківській області (тис.грн)

Як видно із структури надходжень до загального фонду Державного бюджету України по ресурсних, рентних та інших видах платежів, бюджетоформуючими платежами є плата за користування надрами. На базу оподаткування по вказаному виду платежу впливає стан видобування вказаної сировини. У зв'язку із зазначеним, в області контроль за видобутком цієї сировини здійснюється в розрізі родовищ (шляхом співставлення наявності декларування платежів у відповідності до виданих спеціальних дозволів на користування надрами на конкретні ділянки надр), видів вуглеводневої сировини (окремо по нафті, природному газу і газовому конденсату) та надрокористувачів.

У 2013 році до загального фонду Державного бюджету України платежів за надрокористування, ресурсних та інших видів надійшло 1178164,4 тис. грн.,

в тому числі платежів за користування надрами – 1143202,1 тис. грн., або 97,0 %.

Слід вказати, що сучасний стан нафтогазової промисловості в РСВВ характеризується і цілою низкою інших проблем, які необхідно враховувати у ході можливого і дуже необхідного реформування галузі. Це:

- ускладнене і тривале отримання спеціальних дозволів на користування надрами;
- постійні зміни законодавства в частині ліцензування діяльності з користування надрами;
- необхідність подовження терміну дії ліцензії через надання їх на короткий час – 5 років;
- доцільність отримання державними компаніями ліцензій на нафтогазові ділянки без аукціонів;
- непривабливість перспективних нафтогазоносних структур для залучення недержавного капіталу через відсутність у останніх оцінки економічних показників ефективності інвестицій за світовими стандартами;
- відсутність в методиці визначення початкової ціни продажу на аукціоні спеціального дозволу на право користування надрами економічної оцінки і коригуючих коефіцієнтів на розробку важко видобувних запасів;
- жорстка управлінська централізація прийняття рішень щодо діяльності регіонально локалізованих складових трансрегіональної структури підприємств НАК;
- недосконаліть структури і функцій управління діяльністю НАК і її регіональних структур, непрозорість планування розподілу і використання ресурсних і фінансових потоків від розробки покладів вуглеводнів за регіонами;
- централізація оподаткування діяльності регіональних підприємств НАК, яка призводить до втрат доходів місцевих бюджетів і повної відсутності соціальної відповідальності підприємств перед територіальними громадами;
- відсутність діалогу між керівництвом НАК та його регіональних підрозділів і підприємств з органами місцевого самоврядування, науковими, громадськими організаціями та ін.

При всіх цих недоліках, РСВВ забезпечує певну стабільність у видобуванні вуглеводневої сировини.

Обсяг видобутку нафти у 2013 році в цілому по області склав 385,3 тис. тон, що на 7,3 тис. тон менше, ніж у 2012 році [5]. Зниження видобутку наявне на родовищах НГВУ «Долинанафтогаз» ПАТ «Укрнафта» і обумовлене природним падінням тиску у нафтогазових свердловинах та проведенням

позапланових та планових ремонтів окремих свердловин. Як і в попередніх роках, основна питома вага видобутку нафти припадає на ПАТ «Укрнафта» (85,9 відсотка). Що стосується видобутку природного газу, то його у звітному 2013 році видобуто 4673 млн. куб. м., або на 10,6 млн. куб. м. менше, ніж у 2012 році. Зниження видобутку природного газу обумовлене природним падінням тиску в газових родовищах, які експлуатуються найбільшими надрокористувачами вже тривалий час та їх виснаженістю. Так, лише по ДК «Укргазвидобування» (в основному на Битків-Бабчинському газовому родовищі) зниження видобутку природного газу склало 3,2 млн.куб.м. та НГВУ «Надвірнанафтогаз» ПАТ «Укрнафта» - 2,5 млн. куб. метрів. У 2013 році в порівнянні з 2012 роком із вищевикладених причин відбулось зниження видобутку газового конденсату – на 0,05 тис. тон.

У 2013 році було видобуто 387,9 тис. тонн сирої нафти, 287,6 млн.м3 – природного газу, 178,9 млн.м3 – попутного нафтового газу, що становить відповідно 17,9%, 1,4%, та 24,2% загальних обсягів видобутку в Україні.

У січні–липні 2014 року підприємства спрацювали майже на рівні відповідного періоду минулого року – індекс промислової продукції склав 99,6%.

Основними надрокористувачами Івано-Франківської області на 2015 рік стали такі компанії:

№	Назва компанії	Площа (родовище)	Географічне положення
1	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Росільнянське	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ 35 км на південний захід від м. Івано-Франківськ
2	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Луквинське	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ
3	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Довбушансько-Бистрицьке	НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/М.НАДВІРНА
4	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Долинське	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН/М.ДОЛИНА
5	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Струтинське	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН/М.ДОЛИНА РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ

6	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Спаське	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН/М.ДОЛИНА РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН СМТ РОЖНЯТІВ 45 км на південний схід від м. Калуш
7	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Рожнятівське	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ
8	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Танявське, Складка -Стинавсько-Танявська, Блок-Моршинський, Блок-Танявський	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН/М.ДОЛИНА
9	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище Пасічнянське	НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/ М.НАДВІРНА 52 км на південь від м.Івано-Франківська
10	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Космацьке	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ 7 км на південний захід від м. Богородчани
11	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище Гвіздецьке	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/ М.НАДВІРНА, 12 км на південь від м.Богородчани
12	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Рудавецьке	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ, 20 км на південь від м.Рожнятів
13	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Південно-Гвіздецьке	НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/ М.НАДВІРНА, 3 км на північний захід від м.Надвірна
14	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище Пнівське	НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/ М.НАДВІРНА, 3 км на північний захід від м.Надвірна
15	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище Чечвинське	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ
16	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Північно-Долинське	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН, М.ДОЛИНА, 60 км на захід від м. Івано-Франківськ
17	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище Монастирчанське	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ

			15 км на південь від м.Богородчани
18	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище Микуличинське	КОСІВСЬКИЙ РАЙОН, М.КОСІВ НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/ М.НАДВІРНА, 50 км на південь від м.Надвірна
19	ДП НАК "НАДРА УКРАЇНИ" "ЗАХІДУКРГЕОЛОГІЯ"	Площа - Старо-Богородчанська	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ
20	ДП НАК "НАДРА УКРАЇНИ" "ЗАХІДУКРГЕОЛОГІЯ"	Площа Вільхівська	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ 12 км на південний схід від м. Долина
21	ДП НАК "НАДРА УКРАЇНИ" "ЗАХІДУКРГЕОЛОГІЯ"	Площа пошукова - Гриньківська	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/ СМТ РОЖНЯТІВ
22	ДП НАК "НАДРА УКРАЇНИ" "ЗАХІД-УКРГЕОЛОГІЯ"	Площа - Міжрічинська	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН/ М.ДОЛИНА
23	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ	Площа - Ділянки в межах Долинського нафтопромислового району	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН/ М.ДОЛИНА
24	ТОВ "РОЖНЯТІВ-НАФТА"	Родовище - Малахівське	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ 22 км на південний схід від см т.Рожнятів
25	ПАТ "УКРГАЗВИДОБУВАННЯ"	Родовище Яблонівське	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/ М.КОЛОМИЯ КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ
26	ПАТ "УКРГАЗВИДОБУВАННЯ"	Родовище Косівське	КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ
27	ПАТ "УКРГАЗВИДОБУВАННЯ"	Родовище Ковалівське	КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ

28	ПАТ "УКРГАЗВИДОБУВАННЯ"	Родовище Богородчанське	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ
29	ПАТ "УКРГАЗ-ВИДОБУВАННЯ"	Родовище Гринівське	КАЛУСЬКИЙ РАЙОН/М.КАЛУШ
30	ПАТ "УКРГАЗВИДОБУВАННЯ"	Родовище Битків-Бабчинське	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/М.НАДВІРНА 45 км на південний захід від м. Івано-Франківськ
31	ПАТ "УКРГАЗВИДОБУВАННЯ"	Родовище Битків-Бабчинське	НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/М.НАДВІРНА 40 км на південний захід від м. Івано-Франківськ
32	ТОВ "ПАРІ"	Родовище Пилипівське	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/М.КОЛОМИЯ КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ
33	ТОВ "КОМПАНІЯ "ГЕОПОШУК ЛТД"	Площа - Черленська	М.ІВАНО-ФРАНКІВСЬК РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ
34	ТОВ "КОМПАНІЯ "ГЕОПОШУК ЛТД"	Площа Лімницька	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ
35	ТОВ "УКРНАФТОГАЗІНВЕСТ"	Родовище - Старо-Богородчанське	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ смт. Богородчани
36	ПАТ "ГАЗІНВЕСТ"	Площа - Ключівська	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/М.КОЛОМИЯ КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ на північний захід від м.Косів
37	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ГАЗІНВЕСТ	Площа Микитинецька	КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ
38	ТОВ "ГЕО АЛЬЯНС КОСАЧІВСЬКЕ"	Площа - Косачівська	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/М.КОЛОМИЯ СНЯТИНСЬКИЙ РАЙОН/М.СНЯТИН10 км на північний схід від м. Коломия

39	ТОВ "ІНЖИНІРИНГОВА КОМПАНІЯ "СФЕРА ПЛЮС"	Площа Коломийська	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/ М.КОЛОМИЯ
40	ТОВ "ПРИКАРПАТСЬКА ЕНЕРГЕТИЧНА КОМПАНІЯ"	Площа Грабівська	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ ТИСМЕНИЦЬКИЙ РАЙОН/М.ТИСМЕНИЦЯ 14 км на північний захід від м. Богородчани
41	ТОВ "ЗАХІДНАДРАСЕРВІС"	Площа - Гаврилівська	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/ М.КОЛОМИЯ НАДВІРНЯНСЬКИЙ РАЙОН/М.НАДВІРНА ТИСМЕНИЦЬКИЙ РАЙОН/М.ТИСМЕНИЦЯ
42	ТОВ "МТ ГРУП"	Площа - Акрешорська	КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ, 2 км на північний схід від с.Космач
43	ТОВ "МАККОМ-ГРУП"	Родовище Кадобнянське	КАЛУСЬКИЙ РАЙОН/М.КАЛУШ
44	ТОВ "НАДРАГАЗ"	Родовище - Гуцулівське	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/ М.КОЛОМИЯ КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ
45	ТОВ "КАРПАТ-СЬКА ІНДУСТРІАЛЬНА ГРУПА 1926"	Площа - Радавська	РОЖНЯТІВСЬКИЙ РАЙОН/СМТ РОЖНЯТІВ 12 км на південь від смт Рожнятів
46	ТОВ "ЗАХІД-ГАЗІНВЕСТ"	Площа - Дебеславецька	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/ М.КОЛОМИЯ СНЯТИН-СЬКИЙ РАЙОН/М.СНЯТИН
47	ТОВ "ЗАХІД-ГАЗІНВЕСТ"	Родовище – Черемхівсько-Струпківське	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/ М.КОЛОМИЯ
48	ТОВ "ЗАХІД-ГАЗІНВЕСТ"	Родовище - Дебеславецьке	КОЛОМИЙСЬКИЙ РАЙОН/ М.КОЛОМИЯ СНЯТИНСЬКИЙ РАЙОН/М.СНЯТИН7 км на північний схід від м.Коломия

49	ТОВ "БОГОРОД-ЧАНИНАФТОГАЗ"	Площа Богрівська	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ поблизу сіл Луквиця, Богрівка
50	ТОВ "БОГОРОД-ЧАНИНАФТОГАЗ"	Площа - Дзвиняцька	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ поблизу сіл Дзвиняч, Космач, Розсільна
51	ТОВ "БОГОРОД-ЧАНИНАФТОГАЗ"	Площа - Кітван	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ
52	ТОВ "БОГОРОД-ЧАНИНАФТОГАЗ"	Площа - Яблунька-Кричка	БОГОРОДЧАНСЬКИЙ РАЙОН/СМТ БОГОРОДЧАНИ поблизу сіл Пороги, Яблунька та Кричка
53	ТОВ "ВІВА ЕКПСПЛОРЕЙШН"	Площа - Старомізунська	ДОЛИНСЬКИЙ РАЙОН/М.ДОЛИНА 6 км на захід від м.Долина

У Закарпатській області 5 спецдозволів на користування надрами (газоподібні корисні копалини) мають наступні компанії:

№	Назва компанії	Площа (родовище)	Географічне положення
1	ТОВ «ТИСАГАЗ»	Родовище РуськоКомарівське	МУКАЧІВСЬКИЙ РАЙОН/М.МУКАЧЕВЕ УЖГОРОДСЬКИЙ РАЙОН/М.УЖГОРОД
2	ТОВ «ТИСАГАЗ»	Площа Ужгородська	М. УЖГОРОД УЖГОРОДСЬКИЙ РАЙОН
3	ПАТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»	Площа - Чорнопотіцька	ІРШАВСЬКИЙ РАЙОН/М.ІРШАВА 20 км на схід від м. Мукачево
4	ПАТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»	Ділянка Липчанська	ІРШАВСЬКИЙ РАЙОН/М.ІРШАВА ХУСТСЬКИЙ РАЙОН/М.ХУСТ
5	ПАТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»	Площа Лютнянська	ВЕЛИКОБЕРЕЗНЯНСЬКИЙ РАЙОН, СМТ. ВЕЛИКИЙ БЕРЕЗНИЙ . ВОЛОВЕЦЬ 30 КМ НА СХІД ВІД М. ВЕЛИКИЙ БЕРЕЗНИЙ

У Чернівецькій області спецдозволами володіють такі компанії – таблиця

№	Назва компанії	Площа (родовище)	Географічне положення
1	ТОВ «НАФТОГАЗОВА КОМПАНІЯ «БУКОВИНА»	Площа - Стайківська	ВИЖНИЦЬКИЙ РАЙОН, М.ВИЖНИЦЯ 12 км на південний схід від м. Берегомет
2	ТОВ «НАФТОГАЗОВА КОМПАНІЯ «БУКОВИНА»	Площа - Путильська	ПУТИЛЬСЬКИЙ РАЙОН, СМТ ПУТИЛА 70 км на південний захід від м. Чернівці
3	ПАТ «НАК «НАДРА УКРАЇНИ»	Площа - Красноїльська	СТОРОЖИНЕЦЬКИЙ РАЙОН, М.СТОРОЖИНЕЦЬ
4	ПАТ «НАК «НАДРА УКРАЇНИ»	Площа - Жадовська	СТОРОЖИНЕЦЬКИЙ РАЙОН М.СТОРОЖИНЕЦЬ
5	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ГАЗІНВЕСТ"	Площа - Чеканська	ВИЖНИЦЬКИЙ РАЙОН/ М.ВИЖНИЦЯ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛ., КОСІВСЬКИЙ РАЙОН/М.КОСІВ
6	ПАТ «НАК «НАДРА УКРАЇНИ»	Площа - Сторожинецька	ГЛИБОЦЬКИЙ РАЙОН/ СМТ ГЛИБОКА СТОРОЖИНЕЦЬКИЙ РАЙОН/ М.СТОРОЖИНЕЦЬ
7	ТОВ «ПАРІ»	Родовище - Шереметівське	ВИЖНИЦЬКИЙ РАЙОН/ М.ВИЖНИЦЯ СТОРОЖИНЕЦЬКИЙ РАЙОН/ М.СТОРОЖИНЕЦЬ
8	ПАТ «УКРНАФТА»	Родовище - Лопушнянське	ВИЖНИЦЬКИЙ РАЙОН/ М.ВИЖНИЦЯ 75 км на північний схід від м.Чернівці, 25 км на північ від м.Вижниця

9	ПАТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»	Площа - Петровецька	ВИЖНИЦЬКИЙ РАЙОН/ М.ВИЖНИЦЯ 24 км на південний схід від м. Вижниця
10	ПАТ «УКРГАЗВИДОБУВАННЯ»	Родовище - Чорногузьке	ВИЖНИЦЬКИЙ РАЙОН/ М.ВИЖНИЦЯ

4. Пропозиції до по можливостях використання отриманих ресурсів з регіональною прив'язкою

1. Рекомендації щодо забезпечення більшого врахуванням інтересів регіонів при розподілі бюджетних надходжень від видобутку вуглеводнів (введення «регіональної складової» при розподілі вказаних бюджетних надходжень):

1.1 Внести зміни до Бюджетного кодексу України з тим, щоб передбачити врахування інтересів регіонів (ввести «регіональну складову») при розподілі надходжень від видобутку вуглеводнів, зокрема передбачити направлення частини бюджетних надходжень від видобутку вуглеводнів до місцевих бюджетів (у тому числі до бюджетів місцевого самоврядування). На першому етапі частину бюджетних надходжень (у вигляді плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату), яка спрямовуватиметься до місцевих бюджетів, доцільно було б визначити за аналогією з підходом до розподілу між державним та місцевими бюджетами коштів від реалізації державної частини виробленої продукції в рамках угод про розподіл продукції, а саме зараховувати напряму до місцевих бюджетів 10% відповідних надходжень (з них: 5% - до обласного бюджету, 3,5% - до районного бюджету; 1,5% - до сільського, селищного або міського бюджету).

1.2 Передбачити зарахування вказаних вище надходжень (10% плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату) до бюджету розвитку, який є складовою частиною спеціального фонду місцевих бюджетів. Також встановити предметно-цільове використання вказаних надходжень до бюджету розвитку: наприклад, передбачити, що кошти від видобутку вуглеводнів використовуються виключно на реалізацію проектів та програм із захисту навколишнього природного середовища у відповідних регіонах та/або на соціально-економічний розвиток відповідних регіонів.

1.3 Запровадити механізми громадського контролю над використанням коштів від видобутку вуглеводнів, які зараховуватимуться до бюджету розвитку місцевих бюджетів.

2. Внести зміни до Бюджетного кодексу України та до Наказу Міністерства фінансів України від 14 січня 2011 року №11 «Про бюджетну класифікацію» з тим, щоб надходження від видобутку вуглеводнів, які призначені для місцевих бюджетів, направлялися безпосередньо та напряму до відповідних місцевих бюджетів. При цьому, щоб уникнути непорозумінь та помилок з боку інвестора при здійсненні прямих зарахувань до місцевих бюджетів, пропонується при погодженні тексту кожної конкретної УРП передбачати у її положеннях сітку розщеплення надходжень від видобутку вуглеводнів, які направлятимуться до відповідних місцевих бюджетів. Вказані вище рекомендації доцільно імплементовувати у контексті та як елемент більш глобальної реформи місцевого самоврядування та бюджетної реформи в Україні.

3. Внести зміни до Бюджетного кодексу України з тим, щоб забезпечити предметно-цільовий розподіл бюджетних надходжень від видобутку вуглеводнів, зокрема передбачити направлення частини (наприклад, 50%) бюджетних надходжень від видобутку вуглеводнів (перш за все, у вигляді плати за користування надрами для видобування нафти, природного газу та газового конденсату) до спеціального фонду державного бюджету; встановити конкретне предметно-цільове використання вказаних надходжень до спеціального фонду державного бюджету, забезпечуючи врахування як гуманітарних, так і галузевих інтересів. Наприклад, можна було б передбачити, що відповідні кошти спеціального фонду державного бюджету спрямовуються на:

- заходи з енергоефективності;
- заходи з охорони здоров’я, захисту навколишнього природного середовища, реалізацію регіональних стратегій розвитку (т.зв. «гуманітарний вимір»);
- заходи з розвитку мінерально-сировинної бази / нафтогазоносних покладів (т.зв. «галузевий вимір»);
- наукові дослідження в галузі нафти і газу.

4. Як альтернативний або перехідний варіант, рекомендується внести зміни до Бюджетного кодексу України з тим, щоб розмір дотацій вирівнювання та субвенцій для конкретного регіону / місцевого бюджету визначався з урахуванням певних параметрів, пов’язаних із видобутими у такому регіоні вуглеводнями (наприклад, обсяг видобутих вуглеводнів, розмір генерованих надходжень до державного бюджету у зв’язку із видобуванням вуглеводнів у

відповідному регіоні, розмір коштів, необхідних для реалізації програм захисту навколишнього середовища у зв'язку із видобуванням вуглеводнів).

Автори:
Карпаш М.О., докт.техн.наук, професор, Рибіцький І.В., канд.техн.наук, доцент; Жовтуля Л.Я., Доценко Є.Р., канд.техн.наук, доцент

Публікацію підготовлено в рамках проекту: «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження» у частині надання допомоги в реалізації компоненту «Ініціатива прозорості видобувних галузей (ІПВГ) в Україні».

Перелік посилань:

1. Сайт головного управління статистики в Івано-Франківській області http://www.ifstat.gov.ua/
2. Сайт Державної служби статистики: http://www.ukrstat.gov.ua/
3. http://www.if.gov.ua/files/SP_IF_oblast_4.pdf
4. http://gazeta.dt.ua/ECONOMICS/potuzhniy_vuglevodneviy_potentsial_nadr_ukrayini__osnova_priydeshnoyi_energetichnoyi_nezalezhnosti.html
5. http://if.sfs.gov.ua/data/material/000/086/132742/ZVIT_2013.doc
6. http://www.pravda.com.ua/rus/articles/2014/11/10/7043746/